

Sygn. akt IC 240/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Adam Bojko
Protokolant	sekr. sąd. Aneta Wojtasik

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa C. K. (1)

przeciwko Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w P.

ustalenie nieważności uchwały stowarzyszenia oraz ustalenie istnienia stosunku prawnego

1. ustala, że powódka C. K. (1) jest (...) Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P.;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. nie obciąża powódki kosztami procesu, a pozwanego nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 240/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 lutego 2016 r. wniesionym przeciwko Stowarzyszeniu (...) w P. powódka C. K. (2) domagała się ustalenia, że uchwała zarządu pozwanego stowarzyszenia z dnia 17 października 2014 r. nr (...) jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego oraz ustalenia, że powódka jest członkiem pozwanego stowarzyszenia. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu podniosła, że zaskarżona uchwała została podjęta w odpowiedzi na jej wniosek o pozbawienie bądź utrzymanie członkostwa w pozwanym stowarzyszeniu prezesa zarządu S. C. (1), jak również nie zawiera szczegółowego uzasadnienia poza podaniem podstawy prawnej ze statutu, stanowiąc tym samym jedynie „bezwzględna manifestację siły układu C.” wobec niej. Powódka wskazała na nadużycia prezesa zarządu pozwanego stowarzyszenia (...) w zakresie działalności stowarzyszenia, które zgłaszała Prokuraturze jak również starała się rozwiązać na gruncie samego stowarzyszenia, np. wnosząc o zawieszenie członkostwa w stowarzyszeniu osób związanych z prezesem stowarzyszenia jak i samego prezesa. Swój interes prawny powódka uzasadniła tym, że uchwała w przedmiocie pozbawienia ją członkostwa w pozwanym stowarzyszeniu wprost oddziałuje na jej prawa, a nie ma możliwości dochodzenia swoich roszczeń na innej drodze niż powództwo cywilne o ustalenie.

W odpowiedzi na pozew z dnia 29 kwietnia 2016 r. pozwane Stowarzyszenie (...) w P. wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazało, że ustawa prawo o stowarzyszeniach nie przewiduje szczególnych

wymogów formalnych, jakie musi spełniać decyzja o wykluczeniu ze stowarzyszenia, jak również pozwala swobodnie określać kryteria nabywania i utraty członkostwa. Zaskarżona uchwała została podjęta w formie i trybie zgodnym ze statutem pozwanego stowarzyszenia. Dalsze członkostwo powódki w Stowarzyszeniu stało się niemożliwe ze względu na uporczywe naruszanie przez nią postanowień statutu, ale i zasad współżycia społecznego – powódka lekceważyła swoje obowiązki członka i nie brała udziału w działalności pozwanego stowarzyszenia, skupiając swoją uwagę jedynie na pomówieniach dotyczących pozostałych członków, czym utrudniała działalność pozwanego stowarzyszenia oraz powodowała konflikt, co ostatecznie spowodowało utratę zaufania do powódki. Pozwane Stowarzyszenie podniosło również, że powódka nie udowodniła swojego żądania, w szczególności nie wskazała, na czym polegać miała sprzeczność uchwały z zasadami współżycia społecznego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwane Stowarzyszenie zostało założone m. in. przez powódkę w celu wspierania (...) i jej mieszkańców, w szczególności pobudzania aktywności społecznej, integracji środowiska lokalnego, inicjowania wydarzeń kulturalnych, sportowych i innych akcji podnoszących jakość życia wszystkich mieszkańców środowiska wiejskiego, pielęgnowania tradycji, poszerzania grona miłośników i sympatyków regionu. Powódka była zaangażowana w powstanie Stowarzyszenia, opracowanie jego znaku graficznego oraz statutu. Powódka została wybrana w skład zarządu Stowarzyszenia, w którym pełniła funkcję sekretarza. Po powstaniu Stowarzyszenia powódka brała aktywny udział w jego działalności w szczególności w zakresie pielęgnowania tradycji. Powódka wystąpiła z inicjatywą oraz miała wiodący udział w wyhaftowaniu chorągwi kościelnej z wizerunkiem Matki Boskiej Fatimskiej, będącej darem (...) dla Parafii Kościoła (...) w W..

/dowód: statut k.26-32, wiadomości e-mail k. 213 -214, informacja z KRS k.329 -334, certyfikat chorągwi k. 272 -273 odwrot, fotografie k. 274 -280, zeznania świadka M. K.: adnotacje 00:10:24-00:14:10 protokół k.336, zeznania świadka A. S.: adnotacje 00:26:38-00:27:35 protokół k.336, zeznania świadka D. S.: adnotacje 00:45:07-00:45:39, 00:52:16-00:55:49, 01:01:11-01:02:21 protokół k.337 -337v, zeznania świadka J. G.: adnotacje 01:06:47-01:15:44, protokół k.337v, zeznania świadka R. G.: adnotacje 01:21:40-01:25:09 protokół k.338, zeznania świadka E. G.: adnotacje 01:42:34-01:45:14 protokół k.338v, zeznania świadka J. K. (1) adnotacje 01:54:57-02:00:26 protokół k.339, zeznania świadka M. S. adnotacje 04:03:20-04:07:39 protokół k.342, zeznania powódki: adnotacje 04:35:47-04:45:03 protokół k. 343/

Pozwane Stowarzyszenie działa na podstawie statutu uchwalonego 22 grudnia 2013 r., zmienionego w dniu 22 listopada 2015 r. Zgodnie z § 12 statutu członkowie zwyczajni mają obowiązek: a) brania udziału w działalności Stowarzyszenia i w realizacji jego celów, b) uczestniczenia w walnych zebraniach członków, c) przestrzegania statutu i uchwał władz Stowarzyszenia, d) regularnego opłacania składek. Według § 14 ust. 1 statutu członkostwo w Stowarzyszeniu ustaje na skutek: a) dobrowolnej rezygnacji pisemnej z przynależności do Stowarzyszenia złożonej na ręce Zarządu, b) wykluczenia przez Zarząd: z powodu nieusprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich lub innych zobowiązań, przez okres przekraczający dziewięć miesięcy, z powodu rażącego naruszenia zasad statutowych, nieprzestrzegania postanowień i uchwał władz Stowarzyszenia, ze względu na brak przejawów aktywnej działalności na rzecz Stowarzyszenia; c) utraty praw obywatelskich na mocy prawomocnego wyroku sądu, d) śmierci członka lub utraty osobowości prawnej przez członka wspierającego, e) wskutek pozbawienia godności członka honorowego na podstawie uchwały Walnego Zebrania Członków. Zgodnie z § 21 ust. 3 statutu posiedzenia zarządu odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Posiedzenia zarządu zwołuje prezes. Jak z § 22 pkt f) do kompetencji zarządu należy przyjmowanie i wykluczanie członków Stowarzyszenia, poza członkami honorowymi.

/dowód: statut k.26-32, statut –tekst jednolity uchwalony 21.11.2015 r. k. 98 -101, zaświadczenie o dokonaniu wpisu k. 102, postanowienie o wpisaniu zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym k. 103 -104/

W dniu 28 lutego 2014 r. został uchwalony Regulamin Zarządu pozwanego Stowarzyszenia. Zgodnie z § 6 ust. 2 regulaminu posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes z własnej inicjatywy albo na wniosek któregośkolwiek z członków

Zarządu. W razie złożenia wniosku o zwołanie posiedzenia przez członka Zarządu, Prezes zobowiązany jest zwołać posiedzenie w terminie nie dłuższym niż 7 dni. Zgodnie z ust. 3 posiedzenia Zarządu odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Zgodnie z ust. 4 w posiedzeniach Zarządu mogą brać udział z głosem doradczym: 1) członkowie Komisji Rewizyjnej, 2) przedstawiciele członków wspierających, 3) goście zaproszeni przez Zarząd. Zgodnie z ust. 5 porządek obrad posiedzenia ustala Prezes lub Sekretarz, uwzględniając wnioski złożone przez członków Zarządu. Wnioski członków Zarządu o umieszczenie poszczególnych spraw w porządku obrad wraz z projektami uchwał i innymi niezbędnymi materiałami, składane są do Biura Stowarzyszenia lub Sekretarza w terminie nie krótszym niż na trzy dni przed planowanym terminem posiedzenia. Według § 7 ust. 1 regulaminu o dacie, godzinie, miejscu i porządku posiedzenia zawiadamia się wszystkich członków Zarządu za pośrednictwem Biura Stowarzyszenia, najpóźniej na siedem dni przed posiedzeniem. Zgodni z ust. 2 z ważnych powodów posiedzenie może być zwołane bez zachowania siedmiodniowego terminu powiadomienia. Zgodnie z ust. 3 obecność na posiedzeniu Zarządu jego członków jest obowiązkowa. O niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Zarządu należy powiadomić niezwłocznie zwołującego posiedzenie.

/dowód: uchwała Nr1/3/ (...) Regulamin Zarządu Stowarzyszenia Podstoli k.86-90/

Siedzibą pozwanego Stowarzyszenia jest (...) /1 stanowiąca miejsce zamieszkania Prezesa Zarządu Stowarzyszenia (...) oraz jego rodziców.

/niesporne/

W kwietniu 2014 r. z inicjatywy powódki pozwane Stowarzyszenie przygotowało ofertę zorganizowania zadania publicznego pod nazwą „Dzień kultury ludowej w P.” w okresie od 26.06.2014 r. do 30.07.2014 r., obejmującego przygotowanie i prezentację rękodzieła (haftów) nawiązujących do tradycji narodowych i lokalnych, wykonanych przez członkinie miejscowego zespołu ludowego, który powstał z inicjatywy Stowarzyszenia oraz degustację tradycyjnych potraw lokalnych. Tradycyjne potrawy miały być przygotowane w sali OSP w P., która posiada odpowiednie zaplecze kuchenne wraz z wyposażeniem. Wójt Gminy D. przyznał Stowarzyszeniu dotację w wysokości 2 202 zł na realizację powyższego zadania w okresie od 1.06.2014 r. do 30.07.2014 r. Członkinie Stowarzyszenia w tym powódka wykonały hafty w celu ich prezentacji. Zadanie nie zostało jednak zrealizowane, ponieważ OSP w P. bez uzasadnionej przyczyny odmówiła wynajęcia Stowarzyszeniu pomieszczeń remizy strażackiej na przygotowanie potraw. W związku z tym Wójt Gminy D. zażądał zwrotu części udzielonej dotacji. Powódka sprzeciwiała się zwrotowi dotacji uznając, że należy uzgodnić z Wójtem Gminy D. przedłużenie terminu realizacji zadania, ponieważ członkowie Stowarzyszenia są do tego przygotowani i włożyli w przygotowania wiele trudu. W związku z zaistniałą sytuacją powódka zażądała zawieszenia członkostwa w Stowarzyszeniu (...) oraz D. B., będących członkami organów OSP w P. oraz zmiany siedziby Stowarzyszenia. Na wniosek powódki zostało zwołane zebranie zarządu Stowarzyszenia na dzień 24 lipca 2014 r. z następującym porządkiem obrad: wniosek o aneks umowy na realizację zadania publicznego, wniosek o honorowy patronat starosty, stanowisko Stowarzyszenia odnośnie odpowiedzi OSP, wolne wnioski. Powódka zażądała zachowania kolejności wniesionych przez nią wniosków, jak również przedstawienia jej treści oraz formy wniesienia projektu uchwały w sprawie honorowego patronatu Starosty (...) nad zadaniem publicznym Stowarzyszenia (...) kultury ludowej w P.”. W dniu 24 lipca 2014 r. S. C. (1) przesłał powódce nowy projekt porządku obrad: zajęcie stanowiska odnośnie zawieszenia (...) Stowarzyszenia (...), zmiana adresu Stowarzyszenia (...), podjęcie uchwały w kwestii odpowiedzi OSP P., wniosek o aneks umowy na realizację zadania publicznego –Umowa nr (...).2014, propozycja wystąpienia o honorowy patronat starosty w celu uzyskania dodatkowych środków na realizację zadania publicznego -Umowa nr (...).2014, wolne wnioski. W odpowiedzi powódka zażądała przedstawienia treści wniosku o honorowy patronat starosty, papierowej wersji oferty złożonej przez Stowarzyszenie do Wójta Gminy D. oraz złożonego przez S. C. (1) wniosku w sprawie pozyskiwania funduszy dla Stowarzyszenia. S. C. (1) udzielił powódce odpowiedzi, że wszystkie poruszone przez nią kwestie zostaną wyjaśnione w trakcie posiedzenia zarządu, a będąc w pracy nie ma czasu odpowiadać na jej liczne maile. Powódka nie wzięła udziału w zebraniu zarządu, uznając, że członkowie zarządu nie posiadają rzetelnych informacji umożliwiających podejmowanie bezstronnych decyzji bez ryzyka powstania ujemnych skutków prawnych dla Stowarzyszenia. W zebraniu wzięło udział sześciu członków zarządu. Z uwagi na nieobecność powódki z porządku obrad usunięto kwestie, które zgłosiła do porządku

obrad. Podjęto uchwały w sprawie wystąpienia do Gminy D. z wnioskiem o zmianę zapisów umowy Nr (...).2014 oraz o użyczeniu działki ew. nr (...) jako nowego miejsca realizacji zadania oraz uchwałę w sprawie wystąpienia do Starosty (...) z wnioskiem o objęcie honorowym patronatem „Dnia kultury ludowej w P.”. W dniu 12 sierpnia 2014 r. podczas spotkania z członkiem zarządu C. K. (3) powódka zaproponowała podjęcie uchwały w sprawie wykluczenia S. C. (1) ze Stowarzyszenia z uwagi na samowolne usunięcie przez niego z ostatecznej wersji oferty zrealizowania zadania publicznego „Dzień kultury ludowej w P.”, zapisów o zamówieniu sali OSP w P., jako miejsca wspólnego przygotowania tradycyjnych potraw lokalnych, co w jej ocenie stało się przyczyną odmowy wynajęcia tej S. przez OSP. W tym samym czasie powódka zwróciła się do Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia, aby na zebraniu zarządu zwołanym na dzień 14 sierpnia 2014 r. wszczął kontrolę wszystkich czynności podejmowanych przez zarząd Stowarzyszenia. W zebraniu zarządu Stowarzyszenia zwołanym na dzień 14 sierpnia 2014 r. uczestniczyło czterech członków zarządu oraz przewodniczący komisji rewizyjnej Stowarzyszenia (...). Powódka była nieobecna. Przedmiotem zebrania było m. in. przedstawienie w oparciu o dokumenty wszystkich czynności podjętych w związku z Konkursem ogłoszonym przez Wójta Gminy D. i ofertą złożoną przez Stowarzyszenie (pkt 5), podjęcie uchwały w przedmiocie podtrzymania bądź uchylecia uchwał podjętych na zebraniu zarządu w dniu 24 lipca 2014 r. (pkt 6), podjęcie uchwały w sprawie wystąpienia do organu kontroli Stowarzyszenia o pisemną ocenę działalności zarządu w związku z niezrealizowaniem zadania publicznego –Umowa nr (...).2014 (pkt 7), podjęcie decyzji o celowości dalszego istnienia Stowarzyszenia oraz ewentualnego zwołania Walnego Zgromadzenia Członków (pkt 8). Na zebraniu S. C. (1) przedstawił wszystkie dokumenty oraz czynności podjęte przez poszczególnych członków zarządu w związku z udziałem w konkursie ogłoszonym przez Wójta Gminy D. na realizację zadania publicznego „Dzień kultury ludowej w P.”. Z uwagi na nieobecność powódki usunięto z porządku obrad punkty 6,7 i 8, albowiem miała te kwestie przedstawić na zebraniu. Prezes Stowarzyszenia (...) zaproponował podjęcie uchwały w sprawie zwrotu niewykorzystanej pomocy udzielonej przez Wójta Gminy D. na realizację Dnia kultury ludowej w P., wskazując, że obowiązek taki wynika z umowy, a nieterminowy zwrot środków spowoduje konieczność zapłacenia odsetek. Członkowie zarządu jednogłośnie podjęli uchwałę w sprawie zwrotu niewykorzystanej kwoty pomocy udzielonej na realizację zadania publicznego oraz uchwałę w sprawie uchylecia uchwały nr 2/ (...) z 24 lipca 2014 r. Na zebraniu ustalono, że R. G. oraz J. K. (2) przeprowadzą rozmowę z powódką w celu wyjaśnienia sporu. Spotkali się z powódką w dniu 15 sierpnia 2014 r. w jej miejscu zamieszkania. Powódka stwierdziła, że nie wróci do Stowarzyszenia, dopóki prezesem zarządu będzie S. C. (1). Pod koniec sierpnia 2014 r. powódka przesłała C. K. (3) projekt protokołu zebrania zarządu Stowarzyszenia zwołanego poza miejscem zamieszkania S. C. (1) wraz z projektem uchwały w sprawie wykluczenia S. C. (1) z członkostwa w Stowarzyszeniu oraz projektem uchwały w sprawie zmiany siedziby Stowarzyszenia.

/dowód: protokoły z zebrań Zarządu Stowarzyszenia k.58-65, projekty oferty realizacji zadania publicznego k.236-244, k. 248 -258, k. 261 -270, wydruki wiadomości e -mail k. 221 -222, k. 235, k. 246 -247, k.259-318, pismo OSP w P. k. 271, umowa o wsparcie realizacji zadania publicznego k. 295 -308, oferta realizacji zadania publicznego k. 309 -334, wiadomości e-mail z załącznikami k. 359 -364, k. 377 -381, k. 388 -392, k. 396 -403, zeznania świadka A. S.: adnotacje 00:32:56-00:33:56 protokół k.336, zeznania świadka D. S.: adnotacje 00:45:39-00:57:49 protokół k.337, zeznania świadka R. G.: adnotacje 01:21:40-01:35:22 protokół k.338, zeznania świadka I. C. adnotacje 02:03:59-02:06:43 protokół k.339 -339v, zeznania świadka B. B. adnotacje 03:17:10-03:19:22 protokół k.341 -341v, zeznania świadka B. Z. adnotacje 03:43:53-03:45:39 protokół k.342, zeznania powódki: adnotacje 00:17:51-00:30:46 protokół k.106, adnotacje 04:35:05-04:40:22, 05:01:31-05:10:35 protokół k.343v -344, zeznania S. C. (1): adnotacje 00:51:18-00:57:01, 00:58:49 - 01:21:43, protokół k.108, adnotacje 05:19:41-05:33:39 protokół k.344-344v, zeznania C. K. (3): adnotacje 01:24:00-01:25:31, 01:27:39-01:30:35, 01:31:19-01:32:47, 01:42:43-01:44:31, protokół k.109-109v, 05:38:56-05:49:00 protokół k.345 -345v, zeznania A. B.: adnotacje 01:51:57-02:00:55 protokół k.110v-111v, adnotacje 05:50:10-05:53:43 protokół k.345v/

Powódka występowała do Starosty (...) jako organu sprawującego nadzór nad stowarzyszeniami o podjęcie działań w związku z nieprawidłowościami w funkcjonowaniu Ochotniczej Straży Pożarnej w P.. W pismach wskazywała, że w sali OSP znajduje się świetlica wiejska, która została wyremontowana za środki z funduszu sołeckiego, a mimo to sala ta nie jest udostępniana na cele publiczne. O treści pism powiadamiała członków zarządu pozwanego Stowarzyszenia oraz przewodniczącego komisji rewizyjnej Stowarzyszenia. W wyniku skargi powódki Starosta (...) S. C. (2) przeprowadził

rozmowę z członkami zarządu OSP w P.. Powódka wystąpiła również z pismem do Rady Powiatu (...) wskazując na wątpliwości co bezstronności starosty S. C. (2) w sprawie nadzoru nad stowarzyszeniem (...). 25 sierpnia 2014 r. powódka złożyła do Prokuratury Rejonowej w Bełchatowie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstw w związku z przerobieniem dokumentu zawierającego ofertę realizacji zadania publicznego za środki z dotacji, odmową wynajęcia sali przez OSP w P. na realizację tego zadania oraz brakiem należytego nadzoru wewnętrznego i zewnętrznego nad OSP w P..

/dowód: wiadomości e-mail k. 212, k. 220 -221, k. 229, k. 281 -282, uchwała Nr 1/2010 Zebrania (...) S. P. k. 283, korespondencja elektroniczna k. 366 -370, zeznania świadka S. C. (2) adnotacje 03:27:02-03:30:14 protokół k.341v, zeznania świadka B. Z. adnotacje 03:47:48-04:00:47 protokół k.342, notatka urzędowa k. 463, zeznania powódki: adnotacje 00:16:23 - 00:22:02 protokół k.106, adnotacje 04:49:28-04:55:00, 05:13:39-05:16:58 protokół k.343, 344 ,

W dniu 6 października 2014 r. powódka została zawiadomiona o zwołaniu zebrania zarządu Stowarzyszenia na dzień 17 października 2014 r. w celu omówienia szczegółów dotyczących realizacji inwestycji polegającej na budowie boiska sportowego. 7 października 2014 r. powódka złożyła wnioski o poddanie pod porządek najbliższych obrad zebrania zarządu uchwały w przedmiocie pozbawienia bądź utrzymania członkostwa w Stowarzyszeniu (...) z powodu samowolnego przerobienia oferty zorganizowania zadania publicznego oraz manipulowania głosującymi w kwestii dotacji poprzez wmawianie im, że Stowarzyszenie będzie musiało zapłacić odsetki. 11 października 2014 r. S. C. (1) przedstawił powódce porządek obrad obejmujący podjęcie uchwał m.in. w przedmiocie pozbawienia bądź utrzymania członkostwa w Stowarzyszeniu (...) (pkt 6) oraz w przedmiocie pozbawienia bądź utrzymania członkostwa w Stowarzyszeniu (...) (pkt 7). W dniu 12 października 2014 r. powódka zwróciła się do S. C. (1) o przesłanie jej formalnego wniosku wraz z uzasadnieniem w sprawie uchwały w przedmiocie je członkostwa w Stowarzyszeniu. W zebraniu z dnia 17 października 2014 r. wzięło udział pięciu członków zarządu. Powódka była nieobecna. Zarząd jednogłośnie podjął uchwałę nr 6/ (...) w sprawie pozbawienia członkostwa w Stowarzyszeniu (...) powódki. Jako podstawę uchwały wskazano § 14 ust. 1 lit. b tiret 2 i 3 statutu. Ponadto jednogłośnie odrzucono wnioski w sprawie pozbawienia członkostwa w Stowarzyszeniu (...) oraz zmiany siedziby Stowarzyszenia

/dowód: uchwała (...) k. 33, protokół zebrania Zarządu z 17.10.2014 r. k. 66, korespondencja elektroniczna k.223-228/

Przyczyną podjęcia uchwały o wykluczeniu powódki ze Stowarzyszenia było jej niestawiennictwo na zebraniach zarządu, także tych zwoływanych z jej inicjatywy, konflikt powódki z S. C. (1) utrudniający współpracę w ramach zarządu Stowarzyszenia oraz działania powódki polegające na wysyłaniu pism do Starostwa Powiatowego w B. i Rady Powiatu, zarzucających nieprawidłowości w funkcjonowaniu OSP w P. oraz w nadzorze nad tą organizacją.

/dowód: zeznania świadka M. K. adnotacje 00:21:38-00:22:33 protokół k.336, zeznania świadka R. G. adnotacje 01:35:22-01:40:33 protokół k.338v, zeznania świadka J. K. (1) adnotacje 01:54:35-02:02:15 protokół k.339, zeznania świadka I. C. adnotacje 02:11:12-02:12:11 protokół k.339v, zeznania świadka B. C. adnotacje 02:15:05-02:17:30, 02:34:45-02:37:23 protokół k.339v -340, zeznania świadka D. B. adnotacje 02:47:14-02:59:11 protokół k.340v , zeznania świadka M. C. adnotacje 03:02:37-03:05:42 protokół k.341, zeznania S. C. (1) adnotacje 00:44:29-00:48:09, 00:57:01-00:58:49, protokół k.107v, adnotacje 05:24:07-05:24:59 protokół k.344v, zeznania C. K. (3): adnotacje 01:30:35-01:35:49, 00:57:01-00:58:49, protokół k.107v, zeznania A. B.: adnotacje 01:49:25-01:54:36 protokół k.110v-111v, adnotacje 05:50:10-05:50:52 protokół k.345v/

Powódka nie wzięła udziału w zebraniach zarządu Stowarzyszenia w dniach 24 lipca 2014 r., 14 sierpnia 2014 r. i 17 października 2014 r. ponieważ odbywały się w miejscu zamieszkania S. C. (1), z aktywnym udziałem jego ojca B. C..

/dowód: lista obecności na zebraniu w dniu 28.02.2014 r. k 464, zeznania powódki adnotacje 00:08:31-00:15:30, protokół k.106/

Powódka nie chciała chodzić na zebrania zarządu w miejscu zamieszkania S. C. (1), bo uważała, że jest tam nie mile widziana.

/dowód: zeznania C. K. (3) adnotacje 01:48:06-01:49:11, protokół k.106, zeznania A. B.: adnotacje 01:52:46-01:54:36 protokół k.110v-111v,

W dniu 12 sierpnia 2014 r. powódka wraz z (...) Stowarzyszenia (...) brała udział w konsultacjach Starostwie Powiatowym w B. w celu złożenia przez Stowarzyszenie wniosku o dofinansowanie w ramach programu „Grant na lepszy start”. Stowarzyszenie ostatecznie nie wystąpiło z takim wnioskiem, ponieważ zarząd podjął uchwałę w sprawie złożenia wniosku o dofinansowanie budowy boiska sportowego. Powódka nie sprzeciwiała się realizacji przez Stowarzyszenie inwestycji polegającej na budowie boiska sportowego, ale uważała, że należy przygotować atrakcyjne miejsce także dla starszych mieszkańców wsi.

/dowód: zeznania świadka D. S.: adnotacje 00:43:13-00:45:07 protokół k.337, zeznania świadka M. C. adnotacje 03:12:35-03:13:36 protokół k.341, zeznania powódki adnotacje 00:22:41-00:25:07 protokół k.106, zeznania C. K. (3) adnotacje 01:22:09-01:27:39 protokół k.109, zeznania A. B.: adnotacje 01:59:22-02:00:19 protokół k.111v, zeznania powódki adnotacje 04:57:48-05:00:19 protokół k.343/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wskazanych dowodów. Sąd oddalił dalsze wnioski dowodowe stron jako zbędne dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.). Zwrócić należy uwagę, że Sąd przeprowadził na wniosek powódki liczne dowody, które dostatecznie wykazały przebieg jej działalności w Stowarzyszeniu oraz okoliczności poprzedzające jej wykluczenie z członkostwa w Stowarzyszeniu. Były to zresztą okoliczności nie kwestionowane przez stronę pozwaną. Uwzględnienie kolejnych wniosków dowodowych powódki prowadziłyby jedynie do niepotrzebnego przedłużenia postępowania oraz zwiększenia jego kosztów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

Powódka wniosła o ustalenie, że uchwała zarządu pozwanego stowarzyszenia z dnia 17 października 2014 r. nr (...) jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego oraz o ustalenie, że jest członkiem pozwanego stowarzyszenia. Pozwane Stowarzyszenie zakwestionowało oba roszczenia co do zasady.

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury roszczenie członka stowarzyszenia o ochronę jego członkostwa przed niezgodnym z prawem lub statutem wykreśleniem ze stowarzyszenia podlega rozpoznaniu na drodze sądowej (por. uchwała z 6.1.2005 r., III CZP 75/04, OSNC 2005, Nr 11, poz. 188). Statut stowarzyszenia nie jest ustawą, a zatem uchwały organów stowarzyszenia będące czynnościami prawnymi (oświadczeniami woli) podjęte z naruszeniem regulacji statutu nie mogą być oceniane wprost jako czynności sprzeczne z ustawą, chyba że określona sprzeczność ze statutem jest de facto sprzecznością z ustawową regulacją. Skoro więc statut nie jest ustawą a jako jedyny „akt prawny” określa zasady funkcjonowania stowarzyszenia należy go traktować jako czynność prawną - umowę, zaś stosunek członkostwa jako stosunek cywilnoprawny, do którego zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego. Zatem w celu ochrony stosunku członkostwa w przypadku uchybienia normie ustawowej można żądać stwierdzenia (ustalenia) nieważności uchwały (art. 58 § 1 kc), w razie sprzeczności uchwały władz stowarzyszenia z zasadami współzycia społecznego można domagać się stwierdzenia nieważności uchwały na podstawie art. 58 § 2 k.c., w przypadku zaś naruszenia postanowień statutu (czyli umowy) można żądać ustalenia istnienia stosunku członkostwa względnie bezskuteczności uchwały pozbawiającej członkostwa. W konsekwencji więc, gdy strona twierdzi, że została pozbawiona członkostwa w sposób niezgodny z postanowieniami statutu w zakresie przewidzianych w nim wymogów formalnych, jak i przez uchybienie w zakresie określonych w nim przyczyn wykluczenia z członkostwa, może na zasadzie art. 189 k.p.c. żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Wytaczając powództwo z art. 189 k.p.c., powód musi jednocześnie wykazać bezprawność działań stowarzyszenia oraz swój interes prawny w żądaniu, rozumiany jako ingerencja w sferę jego praw i obowiązków członkowskich. Dopuszczalność drogi sądowej w sprawie o wykluczenie ze stowarzyszenia w związku z kontraktowym charakterem statutu musi być jednak oceniana także przez pryzmat zasady wolności zrzeszania się, która polega na zasadzie swobodnej możliwości tworzenia korporacji dla wybranego celu i z ustalonym indywidualnie kryterium doboru członków oraz z przyjętymi

przesłankami wykluczenia członków z danego gremium. Dlatego też ingerencja sądu w działalność stowarzyszenia musi być wyjątkowa i ostrożna, uwzględniać autonomiczny oraz samorządny jego charakter, a zasadność decyzji o wykluczeniu członka ze stowarzyszenia podlega badaniu tylko w takim zakresie, w jakim po stronie stowarzyszenia istnieje obowiązek znoszenia przynależności danej osoby. Zasady tej ostrożności i wyjątkowości mają tym większe znaczenie, im bardziej okoliczności będące podstawą żądania odwołują się do zasad współżycia społecznego lub nieistotnej, nieznaczającej wadliwości w przestrzeganiu procedur opisanych w statucie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 marca 2013 r. I ACa 841/12, L., wyrok SN z 24 czerwca 2009 r. I CSK 535/08, L.).

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przez „interes prawny” w znaczeniu art. 189 k.p.c. rozumieć należy istniejącą potrzebę uzyskania korzyści w sferze prawnej czy też, inaczej rzecz ujmując, potrzebę uzyskania wyroku odpowiedniej treści, wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej. Udzielenie ochrony przez sąd następuje tylko wówczas, gdy po stronie podmiotu ochrony tej żądającego, interes prawny w jej uzyskaniu rzeczywiście zachodzi.

Zgodnie z przytoczonym wyżej stanowiskiem orzecznictwa każdy członek stowarzyszenia ma interes prawny w uzyskaniu ochrony przed niezgodnym prawem bądź statutem pozbawieniem go stosunku członkostwa w stowarzyszeniu, która jest udzielana w drodze orzeczenia ustalającego nieważność czynności prawnej bądź też istnienie stosunku prawnego członkostwa.

Uchwała o wykluczeniu powódki z pozwanego Stowarzyszenia nie wskazuje okoliczności świadczących o rażącym naruszeniu przez powódkę zasad statutowych, o nieprzestrzeganiu postanowień i uchwał władz Stowarzyszenia oraz o braku przejawów aktywnej działalności na rzecz Stowarzyszenia. W toku procesu strona pozwana podnosiła, że powódka przez wiele miesięcy podejmowała działania szkodzące działalności Stowarzyszenia, polegające na kierowaniu szeregu pism i wiadomości, w których przedstawiała nieprawdziwe informacje dotyczące osób współtworzących strukturę Stowarzyszenia, prowadziła własne postępowania wyjaśniające, które miały na celu wykrycie rzekomych nieprawidłowości, których dopuścili się inni członkowie zarządu, na skutek czego narastał konflikt w strukturach Stowarzyszenia oraz nastąpiła utrata zaufania pozostałych członków zarządu Stowarzyszenia do powódki, która wykazała się daleko idącym brakiem lojalności. Ponadto w ocenie pozwanego powódka lekceważąco traktowała obowiązki członka Stowarzyszenia oraz członka zarządu Stowarzyszenia, nie biorąc udziału w działalności Stowarzyszenia oraz w posiedzeniach zarządu zwoływanych na jej wniosek. Pozwany podniósł także, że powódka nie zastosowała się do wezwań do zwrotu dokumentacji Stowarzyszenia w tym podjętych uchwał i przyjętych regulaminów.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego powódka skierowała do organu nadzoru zewnętrznego skargę na działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w P., która odmawiała udostępniania Stowarzyszeniu sali remizy strażackiej, pełniącej funkcję świetlicy wiejskiej oraz wyremontowanej za środki z funduszu sołeckiego. Odmowa udostępnienia tego pomieszczenia nie miała żadnych uzasadnionych podstaw, co przyznali zeznający w sprawie świadkowie oraz członkowie zarządu strony pozwanej. Działanie powódki było zatem przejawem dbałości o interesy Stowarzyszenia, albowiem postępowanie OSP w P. utrudniało Stowarzyszeniu realizację zadań statutowych, w tym zrealizowanie zadania publicznego „Dzień kultury ludowej w P.” finansowanego z dotacji ze środków budżetu gminy. Działania powódki były zresztą wówczas aprobowane m.in. przez C. K. (3) i A. B.. Strona pozwana nie wskazała na czym miała polegać szkoda wyrządzona Stowarzyszeniu tego rodzaju postępowaniem powódki. Ponadto wbrew twierdzeniom przesłuchanych w sprawie członków pozwanego Stowarzyszenia, powódka nie złożyła skargi w imieniu Stowarzyszenia, albowiem nie była uprawniona do jego reprezentacji, ale uczyniła to w imieniu własnym.

Zgodnie z zebraniem materiałem dowodowym powódka skierowała w imieniu własnym pismo do Rady Powiatu w B., w którym wskazała na wątpliwości co bezstronności starosty S. C. (2) w sprawie nadzoru nad stowarzyszeniem (...). Strona pozwana także w tym przypadku nie sprecyzowała jaką szkodę wyrządziło pozwanemu Stowarzyszeniu powyższe pismo.

Powódka przyznała również, że złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnieniu przestępstw w związku z przerobieniem dokumentu zawierającego ofertę realizacji zadania publicznego „Dzień kultury ludowej w P.”, odmową wynajęcia sali przez OSP w P. na realizację tego zadania oraz brakiem należytego nadzoru wewnętrznego i zewnętrznego nad OSP w P..

Zawiadomienie organów ścigania i złożenie oświadczenia w charakterze świadka o popełnieniu przestępstwa co do zasady jest działaniem w ramach obowiązującego porządku prawnego i nie stanowi naruszenia dóbr osobistych oskarżonego (por. wyrok SN z 26.3.1998 r., I PKN 573/97, OSN 1999, Nr 6, poz. 197). Naruszenie dobrego imienia oskarżonego nastąpiłoby w razie wykazania, iż formułujący oskarżenie kierował się złośliwością i chęcią dokuczenia (por. SN z 13.4.2000 r., III CKN 777/98, L.). Nie mieści się w ramach porządku prawnego niezgodne z prawdą oskarżenie innej osoby przed organami powołanymi do ścigania o popełnienie przestępstwa, a także popieranie takiego oskarżenia przed sądem (por. wyrok SN z 2.06.1982 r., IV CR 46/81, niepublikowane). Celowe i świadome złożenie fałszywego zawiadomienia o przestępstwie stanowi bezprawne naruszenie dobra osobistego (por. wyr. SA w Gdańsku z 11.10.2000 r., I ACa 505/00, OSA 2002, Nr 2, poz. 12).

Powódka składając zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa realizowała swoje uprawnienie określone w art. 304 k.p.k. Strona pozwana nie udowodniła twierdzenia, że powódka przedstawiała w zawiadomieniu o przestępstwie nieprawdziwe informacje dotyczące osób współtworzących strukturę Stowarzyszenia.

Powódka zarzucała dopuszczenie się nieprawidłowości tylko jednemu członkowi Stowarzyszenia, mianowicie jego prezesowi S. C. (1), polegającej na samowolnej zmianie ostatecznej treści oferty zorganizowania zadania publicznego „Dzień kultury ludowej w P.” poprzez usunięcie zapisów o sali OSP w P. jako miejscu wspólnego przygotowania tradycyjnych potraw lokalnych. Powódka wykazała, że w ostatecznej wersji oferty sporządzonej przez S. C. (1), zostały usunięte wspomniany zapis. Ponadto sam S. C. (1) przyznał tę okoliczność, twierdząc, że dokonał zmian w ofercie przez pomyłkę. Uwzględniając wszakże, że zmiana polegała na przerobieniu bądź usunięciu stosownych zapisów w czterech miejscach oferty powódka miała prawo do odmiennej oceny postępowania S. C. (1), a składając wnioski o jego wykluczenie z członkostwa w Stowarzyszeniu, korzystała z przysługujących jej uprawnień statutowych. Uzasadnienie wniosku nie zawiera nieprawdziwych informacji, a jedynie własną ocenę postępowania prezesa zarządu, do czego powódka miała prawo jak członek Stowarzyszenia i jego zarządu.

Jak wynika z poczynionych ustaleń powódka nie wzięła udziału w trzech kolejnych posiedzeniach zarządu Stowarzyszenia. Zachowanie powódki nie stanowiło jednak rażącego naruszenia zasad statutowych, nie wynikało bowiem z lekceważenia obowiązków członka zarządu czy złej woli. Wymienione zebrania zarządu odbywały się w miejscu zamieszkania S. C. (1) i B. C., a dotyczyły m. in. wniosków powódki o podjęcie uchwał w sprawie zawieszenie członkostwa B. C. w Stowarzyszeniu, dokonania kontroli działalności S. C. (1) w związku ze złożeniem oferty zorganizowania „Dnia kultury ludowej w P.” oraz realizacji tego zadania, pozbawienia S. C. (1) członkostwa w Stowarzyszeniu. Powódka niewątpliwie w takiej sytuacji miała prawo spodziewać się nieprzychylnego nastawienia członków rodziny S. C. (1). Poza tym przebywając de facto gościnnie w ich miejscu zamieszkania odczuwałyby dyskomfort referując i argumentując tego rodzaju wnioski. Trudno również zakładać, że pozostali członkowie zarządu korzystając z gościnności B. C. oraz S. C. (1), mieliby zapewnione warunki do bezstronnego i obiektywnego podjęcia decyzji. Należy podkreślić, że powódka podejmowała działania zmierzające do zmiany miejsca odbywania zebrań zarządu Stowarzyszenia, które okazały się nieskuteczne. Złożona przez powódkę korespondencja elektroniczna potwierdza również, że powódka przed posiedzeniami zarządu domagała się od S. C. (1) przedstawienia szerszej informacji o sprawach wprowadzanych przez niego do porządku obrad, aby móc należycie przygotować się do ich rozpatrywania, a tego rodzaju informacje nie były jej udostępniane. Co istotne, nieobecność powódki na zebraniach zarządu nie utrudniała podejmowania decyzji przez ten organ. Podjęcie uchwał w sprawach wnoszonych przez powódkę było zdejmovane z porządku obrad, a w pozostałych sprawach zarząd podejmował uchwały.

Powódka wykazała, że była bardzo aktywna zarówno na etapie tworzenia Stowarzyszenia, jak również realizowania jego celów, w szczególności w zakresie pielęgnowania tradycji. Po powstaniu konfliktu na tle przygotowania oferty organizacji (...) kultury ludowej w P., możliwości kontynuowania tego rodzaju aktywności stały się ograniczone, tym

bardziej, że zarówno prezes zarządu jak i część członków zarządu nie przejawiała większego zainteresowania tego rodzaju aktywnością i skutecznie forsowała realizację boiska sportowego z placem zabaw dla dzieci. Powódka nie sprzeciwiała się zresztą temu projektowi, żądając jedynie, aby uwzględnił również potrzeby starszych mieszkańców wsi. Wbrew przekonaniu strony pozwanej czynności powódki polegające na składaniu skarg na działalność OSP w P., która bez uzasadnionej przyczyny odmawiała udostępnienia Stowarzyszeniu sali w remizie, pełniącej m. in. funkcję świetlicy wiejskiej było przejawem działalności na rzecz Stowarzyszenia. Podobnie należy ocenić dążenie do wyjaśnienia dostrzeżonych nieprawidłowości w postępowaniu prezesa zarządu, który będąc osobą reprezentującą Stowarzyszenie na zewnątrz, dokonał niezgodnych z pozostałymi członkami zarządu istotnych zmian w ofercie zrealizowania zadania publicznego. Tego rodzaju zachowanie mogło podważać niezbędne zaufanie, jakim musi być obdarzana osoba uprawniona do jednoosobowej reprezentacji Stowarzyszenia. Nadto w przekonaniu powódki stało się ono przyczyną niezrealizowania zadania publicznego, co podważało wiarygodność stowarzyszenia oraz powodowało konieczność zwrotu dotacji na jego realizację.

Odnosząc się do kwestii konfliktu między powódką i prezesem zarządu, stwierdzić należy, że miał on konkretną przyczynę w postaci zachowania S. C. (1), który dokonał zmian w ofercie organizacji zadania publicznego, a po ujawnieniu tego faktu przez powódkę, nie widział potrzeby wyjaśnienia swojego postępowania i sam dokonał jego oceny, twierdząc, że nie ma sobie nic do zarzucenia. Konflikt mógł znaleźć swoje rozwiązanie z chwilą podjęcia przez zarząd uchwały w przedmiocie pozbawienia bądź utrzymania członkostwa S. C. (1) w Stowarzyszeniu. Powódka miałaby wówczas do wyboru albo podporządkować się woli większości członków zarządu i kontynuować współpracę z S. C. (1), albo też zrezygnować z funkcji członka zarządu.

W zakresie zarzutu dotyczącego odmowy zwrotu przez powódkę przechowywanej dokumentacji Stowarzyszenia, należy podnieść, że strona pozwana nie wykazała, aby zwracała się do powódki o zwrot dokumentacji przed jej wykluczeniem. Nadto przechowywanie dokumentów Stowarzyszenia wiązało się z pełnioną przez powódkę funkcją sekretarza Stowarzyszenia. Zarzucane zachowanie nie może być zatem rozpatrywane jako uzasadniona przyczyna wykluczenia powódki ze Stowarzyszenia.

Z tych wszystkich względów wykluczenie powódki z pozwanego Stowarzyszenia nastąpiło z naruszeniem statutu w zakresie określonych w nim przyczyn wykluczenia z członkostwa. W związku z tym żądanie powódki ustalenia istnienia stosunku prawnego jej członkostwa w Stowarzyszeniu było zasadne.

Sama sprzeczność uchwały wykluczającej powódkę ze Stowarzyszenia ze statutem, nie oznacza jeszcze, że czynność prawna pozwanego Stowarzyszenia była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Sprzeczność ta nie wynika również z zaniechania uzasadnienia uchwały, albowiem zarówno statut strony pozwanej, jak również regulamin zarządu Stowarzyszenia nie nakładały obowiązku uzasadniania wniosków zawierających propozycję podjęcia uchwał, jak również uzasadniania samych uchwał, nawet wykluczających z członkostwa. Powódka została zawiadomiona o zebraniu zarządu w dniu 17 października 2014 r. oraz o porządku obrad, zawierającym m. in. wniosek o podjęcie uchwały w przedmiocie pozbawienia bądź utrzymania jej członkostwa w Stowarzyszeniu. Mogła wziąć udział w tym zebraniu i zapoznać się z argumentami mającymi uzasadniać jej wykluczenie oraz podjąć obronę. Z ustalonego stanu faktycznego nie wynika również, aby motyw, sposób podjęcia uchwały, jej treść i skutki były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a tym samym aby czynności ta mogła zostać uznana za nieważną na podstawie art. 58 § 2 k.c. Powódka nie wskazała konkretnej zasady współżycia, która miałaby zostać naruszona przez pozwane Stowarzyszenie. Konflikt między powódką i prezesem zarządu S. C. (1) był bezsporny. Bezspornie również powódka nie stawiała się na zebraniu zarządu, wykluczała możliwość dalszej współpracy z S. C. (1), złożyła wniosek o podjęcie uchwały w przedmiocie pozbawienia bądź utrzymania jego członkostwa w Stowarzyszeniu, a ponadto złożyła zawiadomienie o popełnieniu przez niego przestępstwa. Okoliczności te miały wpływ na podjęcie zaskarżonej uchwały, chociaż nie spełniały statutowych przesłanek wykluczenia z członkostwa. Kwestionowana czynność nie może być zatem uznana za sprzeczną z zasadami uczciwości i lojalności.

Skoro zatem powódka nie wykazała, że kwestionowana czynność prawna strony pozwanej była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, żądanie ustalenia jej nieważności podlegało oddaleniu.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powódki kosztami procesu na rzecz pozwanego wynikającymi ze stosunkowego rozdzielenia kosztów, a na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) odstąpił od obciążenia pozwanego częścią nieuiszczonych kosztów sądowych, od których powódka została zwolniona.

Sąd miał na uwadze charakter i okoliczności tej sprawy wynikające ze stosunku członkostwa w Stowarzyszeniu, mającego charakter niematerialny. Sąd uwzględnił również sytuację finansową stron. Powódka ze względu na swoją sytuację materialną została zwolniona w całości z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, natomiast pozwane Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej i utrzymuje się ze składek swoich członków. W konsekwencji zasady słuszności sprzeciwiały się obciążeniu powódki kosztami procesu, a strony pozwanej nieuiszczonymi kosztami sądowymi.